

Valtuustoaloite suoriteperusteisen palkkauksen kartoittamiseksi hyvinvointialueella

Ahall 05.02.2024 § 38
1838/00.01.02.04/2023

Valmistelija: Kaarina Halonen, puh. 044 717 2022,
kaarina.halonen(at)pshyvinvointialue.fi
Mari Antikainen, puh. 044 718 6401,
mari.antikainen(at)pshyvinvointialue.fi

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää valtuustoaloitteessaan, että hyvinvointialueella selvitetään suoriteperusteisen palkkauksen mahdollisuus nykyistä palkkausjärjestelmää täydentävänä tai sille vaihtoehtoisena palkkausjärjestelmänä paikallisesti sopien.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan, että hyvinvointialueen henkilöstö kuuluu HYVTES:n, Sote-sopimuksen ja lääkäri-sopimuksen alaisuuteen. Noudatettava virka- ja työehtosopimus määrittelee reunaehdot palkkauksen järjestämiseen hyvinvointialueella. HYVTES:n piirissä on hyvinvointialueen hallinnon henkilöstö ja pelastushenkilöstö. Sote-sopimuksen piirissä on hoiva- ja hoitohenkilöstö sekä sosiaali ja terveydenhuollon asiantuntijat. Lääkärisopimuksen piirissä on lääkärihenkilöstö.

HYVTES ja SOTE-sopimus

HYVTES ja SOTE-sopimuspiirissä oleville palkkaus määräytyy työehtosopimuksen mukaisesti tehtäväkohtaisen palkkana. Tehtäväkohtainen palkka perustuu työn vaativuuden arviointiin. Arviointi tehdään saman hinnoittelutunnuksen piirissä olevien osalta. Hyvinvointialueella on tähän käytössä kokonaisarviointiin perustuva palkkausmenetelmä.

Yhteenvedona HYVTES ja SOTESopimuksen osalta voidaan todeta, että työnantajan on haasteellista korottaa hyvinvointialueella esim. eri yksiköissä työskentelevien hoitajien tehtäväkohtaista palkkaa rekryointi- tai kannustemenetelmänä, koska palkkauksen tulee perustua työn vaativuuden arviointiin. Mikäli esimerkiksi vähemmän vaativassa työssä palkkausta korotettaisiin kannustemenettelyllä, siitä seuraisi heijastusvaikutuksia välittömästi myös vaativampiin tehtäviin.

Hyvinvointialueella on parhaillaan käynnissä palkkaharmonisaation suunnittelu yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen kanssa, jossa palkkaukselliset toteuttamisen näkökulmat sekä palkkauksen kannustimien kehittäminen on osana kokonaisuutta. Lisäksi virka- ja työehtosopimuksissa on myös määrätty kansallisesti ohjattuja pakollisia kehittämis-, palkkojen yhteensovittamis- ja järjestelyeriä, jotka ovat osaltaan palkkaharmonisaatiota. Seuraavat erät tulevat maksuun keväällä 2024. Näistä neuvotellaan yhteistyössä ammattijärjestöjen kanssa.

Lääkärisopimus

Lääkärisopimuksen piirissä palkkaus perustui 31.5.2023 saakka myös tehtäväkohtaiseen palkkaan, mutta 1.6.2023 lääkärisopimuksen palkkaus muuttuu velvoittavana uraporraspalkaksi, jossa palkkaus perustuu lääkärin osaamiseen ja vastuuseen. Lääkäreiden palkkausjärjestelmän uudistus tuli tehdä 31.12.2023 mennessä, vaikka KT:n ohjeistus asiasta tuli hyvinvointialueelle vasta elokuussa 2023. Uraporraspalkkajärjestelmä otettiin käyttöön joulukuussa 2023. Seuraava järjestelyerä lääkäreiden palkkaukseen tulee jakoon 1.2.2024 ja sitä seuraava 1.6.2024 TES perusteisesti. Nämä erät neuvotellaan jaettavaksi yhdessä ammattijärjestöjen kanssa.

Yhteenveto valtuustoaloitteeseen

Pohjois-Savossa on osassa hyvinvointialuetta edeltäviä organisaatioita ollut käytössä työn vaativuuden arviointijärjestelmään perustuva palkkoriajattelu. Tällä hetkellä KT ja pääsopijajärjestöt neuvottelevat uudesta tasopalkkamallista, joka voisi tulla käyttöön aikaisintaan vuoden 2024 lopulla. Palkkaharmonisoinnissa voisi hyödyntää uutta tasopalkka-ajattelua siltä osin, mitä siitä tässä vaiheessa tiedetään. Tasopalkkamallissa samaan palkkahinnoittelukohtaan kuuluvat tehtävät luokitellaan mahdollisesti jatkossa ensisijaisesti tehtävässä vaaditun osaamisen ja vastuun (OSVA) mukaan.

Yhteenvetona voidaan todeta, että lääkärisopimuksen palkkausjärjestelmän uudistus on valtakunnallisesti uudenlaisen ajattelutavan ja kannustavan palkkauksen elementti. Muutoksen sisäänajo vie kuitenkin aikaa, mutta sen uskotaan luovan pitkällä aikajänteellä todellisen kannustavan palkkausjärjestelmän virka- ja työehtosopimus pohjaisesti.

Lisäksi kesällä 2023 hyvinvointialueella kokeiltiin kannustavaa palkkausta äkillisissä työvuoromuutoksissa hälytysrahan lisäksi. Pilotin tulokset osoittavat, ettei ylimääräisistä vuoroista lisäkorvauksen saaminen kannusta enää tekemään ylityötä mikäli perusmiehitys on riittämätön. Lisäksi taloudellisessa tarkastelussa hyvinvointialueella maksettujen hälytysrahojen ja muiden palkkioiden perusteella vastaavalla rahalla olisi saatu useiden kymmenien sairaanhoitajien vuosipalkka maksettua. Näin ollen henkilöstömäärän lisääminen tulee olla strateginen suunta, koska se tulee edullisemmaksi kuin erilaisten lisäpalkkioiden maksaminen. Tämä vahvistaa myös työhyvinvointia ja työkykyä. Henkilöstön uupuminen toistuviin ylitöihin johtaa pahimmillaan sairauspoissaoloihin ja sitä kautta lisääntyneisiin henkilöstökuluihin.

Suoriteperusteinen palkkaus ei siis ole mahdollinen HYVTES ja SOTE-sopimuksen piiriin tehtäväkohtaisen palkan tilalle.

Palkkauksen kehittäminen on pitkäjänteistä työtä ja vaatii yhteistyötä moniammatillisesti ja henkilöstöjärjestöjen kanssa ja kehittämistyötä koordinoidaan valtakunnallisesti. Kehittämisessä on otettava myös taloudellisen tilanteen asettamat reunaehdot. Mahdollinen tulospalkkio on osa palkkausjärjestelmää. Tulospalkkio voidaan ottaa käyttöön esimerkiksi silloin, kun on selvitetty ja luotu tuloksellisuuden kehittämiseksi toiminnallisia ja sitovia tavoitteita sekä tulostavoitteita, joihin tulospalkkio perustuu. Jatkamme palkkauksen kehittämistyötä hyvinvointialueella edellä kuvatun mukaisesti. Sekä sote-sopimuksen että lääkärisopimuksen piirissä on jo otettu kokeiluun liikkuvuutta ja monipaikkaosaamista tukevia elementtejä.

Esityslistan oheisaineistona:

- valtuustoaloite suoriteperusteisen palkkauksen kartoittamiseksi hyvinvointialueella

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää hyväksyä aloitteeseen annetun vastauksen ja vie sen edelleen aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Toimivallan peruste hallintosääntö 36 §, kohta 4

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus Aluehallitus päättää hyväksyä aloitteeseen annetun vastauksen ja vie sen edelleen aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.